

Datum

2021-04-20

Vår referens

Annica Eriksson

Utvecklingssekreterare

annica.eriksson@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Motion av Magnus Olsson (SD) och Nima Gholam Ali Pour (SD) om att betona föräldraansvaret i förhållande till ekonomiskt bistånd STK-2020-128

Sammanfattning

Magnus Olsson (SD) och Nima Gholam Ali Pour (SD) har skrivit en motion om att betona föräldraansvaret i förhållande till ekonomiskt bistånd. Motionärerna menar att i arbetsmarknads- och socialnämndens riktlinjer för handläggning av försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd för livsföring i övrigt står det inget om vad som ingår i föräldraansvaret och vilka krav socialtjänsten kan ställa på föräldrarna. Motionärerna ger även exempel på hur andra kommuner lyfter upp föräldraansvaret i sina riktlinjer för ekonomiskt bistånd. Motionärerna föreslår därför kommunfullmäktige att uppdra arbetsmarknads- och socialnämnden att revidera *Riktlinjer för handläggning av försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd för livsföring i övrigt* i enlighet med motionens intentioner. Ärendet har skickats på remiss till arbetsmarknads- och socialnämnden.

Mot bakgrund av vad som redogörs i yttrandet föreslår arbetsmarknads- och socialnämnden att motionen ska anses vara besvarad. Arbetsmarknads- och socialnämnden menar att det finns olika rättskällor som tillsammans med Socialstyrelsens handbok om ekonomiskt bistånd är vägledande och ger stöd inför socialtjänstens handläggning. Arbetsmarknads- och socialnämnden bedömer att de exempel från andra kommuners riktlinjer som lyfts i motionen i huvudsak redogör för skrivningar i lagtext, allmänna råd och av Socialstyrelsen utgiven handbok om ekonomiskt bistånd. Förslaget är att motionen anses besvarad med hänsyn till vad som redovisas i ärendet.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. Kommunfullmäktige anser Magnus Olsson (SD) och Nima Gholam Ali Pour (SD) motion om att betona föräldraansvaret i förhållande till ekonomiskt bistånd besvarad med hänvisning till vad som redovisas i ärendet.

Beslutsunderlag

- Motion av Magnus Olsson (SD) och Nima Gholam Ali Pour (SD) om att betona föräldraansvaret i förhållande till ekonomiskt bistånd
- Remissvar från arbetsmarknads- och socialnämnden
- Arbetsmarknads- och socialnämnden beslut 200617 § 193 med Särskilt yttrande (SD) och med muntlig Reservation (MP) och (V)

- G-Tjänsteskrivelse KSAU 210426 Motion av Magnus Olsson (SD) och Nima Gholam Ali Pour (SD) om att betona föräldraansvaret i förhållande till ekonomiskt bistånd

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2021-04-26

Kommunstyrelsen 2021-05-05

Kommunfullmäktige 2021-05-20

Beslutet skickas till

Motionären

Arbetsmarknads- och socialnämnden

Ärendet

Magnus Olsson (SD) och Nima Gholam Ali Pour (SD) har skrivit en motion om att betona föräldraansvaret i förhållande till ekonomiskt bistånd. Motionärerna menar att i arbetsmarknads- och socialnämndens riktlinjer för handläggning av försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd för livsföring i övrigt står det inget om vad som ingår i föräldraansvaret och vilka krav socialtjänsten kan ställa på föräldrarna. De ger även exempel på hur andra kommuner lyfter upp föräldraansvaret i sina riktlinjer för ekonomiskt bistånd. Motionärerna föreslår därför kommunfullmäktige att uppdraga arbetsmarknads- och socialnämnden att revidera *Riktlinjer för handläggning av försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd för livsföring i övrigt* i enlighet med motionens intentioner.

Remissinstansens yttrande

Ärendet har skickats på remiss till arbetsmarknads- och socialnämnden. Mot bakgrund av vad som redogörs i yttrandet föreslår arbetsmarknads- och socialnämnden att motionen ska anses vara besvarad. Arbetsmarknads- och socialnämnden menar att det finns olika rättsskäl¹ som tillsammans med Socialstyrelsens handbok om ekonomiskt bistånd är vägledande och ger stöd inför socialtjänstens handläggning. Arbetsmarknads- och socialnämnden bedömer att de exempel från andra kommuners riktlinjer som lyfts i motionen i huvudsak redogör för skrivningar i lagtext, allmänna råd och av Socialstyrelsen utgiven handbok om ekonomiskt bistånd.

I föräldrabalkens 7 kap 1 § är angivet att föräldrar ska svara för underhåll åt barnet. Underhållsskyldigheten upphör när barnet fyller arton år. Går barnet i skolan efter denna tidpunkt, är föräldrarna underhållsskyldiga under den tid som skolgången pågår, dock längst till dess barnet fyller tjuogoett år. Till skolgång räknas studier i grundskolan eller gymnasieskolan och annan jämförlig grundutbildning. Arbetsmarknads- och socialnämnden har tagit del av befintliga rutiner inom gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen när en elev har upprepad eller längre tids frånvaro.

I arbetsmarknads- och socialförvaltningens stödmaterial kring barnrätt inom verksamheten för ekonomiskt bistånd framhålls särskilt vikten av att kontakta de barn och skolungdomar som fått

---

¹ Föräldrabalken, 7 kap 1 § är angivet att föräldrar ska svara för underhåll åt barnet. Socialstyrelsen allmänna råd om ekonomiskt bistånd (SOSFS 2013:1) anges vilka som är att beakta som medlemmar i hushållet vid utredning av rätten till ekonomiskt bistånd. Enligt socialtjänstförordningen (2001:937), 2 kap. 1 § fastställs som regel årligen aktuella belopp för riksnormen. Riksnormen för ett hushåll utgör summan av de personliga kostnaderna för samtliga medlemmar i hushållet och de gemensamma hushållskostnaderna beräknade enligt tabell i förordningen. För barn och skolungdomar tillämpas beräkning enligt följande åldersindelningar; under 1 år, 1–2 år, 3 år, 4–6 år, 7–10 år, 11–14 år, 15–18 år, 19–20 år.

studiestödet indraget från CSN² på grund av låg skolnärvaro. Enheterna för ekonomiskt bistånd samarbetar med Ung Malmö som utöver arbetsmarknadsavdelningen inkluderar medarbetare från gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen som ansvarar för det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) som syftar till att uppmärksamma och stödja ungdomar som varken arbetar eller studerar att börja studera eller hitta en annan meningsfull aktivitet.

Under 2019 inkom 124 orosanmälningar från skola och eller gymnasieskola till arbetsmarknads- och socialförvaltningen avseende barn och unga med anledning av skolkl. 57 procent av anmälningarna resulterade i att arbetsmarknads- och socialförvaltningen inledde utredning.

I socialtjänstlagens (2001:453) 4 kap. 1a § finns en särskild beräkningsregel avseende barn och skolungdomars inkomster av eget arbete. Till skolgång räknas här studier i grundskola eller gymnasieskola eller annan jämförlig grundutbildning. Beräkningsregeln medger att barnet eller skolungdomen får behålla inkomster av eget arbete upp till ett prisbasbelopp per kalenderår innan egen inkomst avräknas mot barnets eller skolungdomens behov av ekonomiskt bistånd.

Allmänna råd (SOSFS 2013:1) innehåller skrivningar kring beaktande av barns eventuella tillgångar och inkomst av kapital. Socialnämnden bör kunna räkna av ett barns eller en skolungdoms tillgångar eller inkomster av kapital mot barnets del i familjens kostnader inklusive boendekostnaden (för beräkning av boendekostnad hänvisas till särskilt avsnittet.) Barn bör dock kunna ha sparade medel upp till 15 procent av basbeloppet utan att det vid ansöknings-tillfället påverkar föräldrarnas rätt till ekonomiskt bistånd för barnet. Utöver ovan angivna rättskällor och styrdokument sammanställer Socialstyrelsen i ekonomiskt bistånd *Handbok för socialtjänsten relevant rättspraxis* som stöd för socialtjänstens handläggning.

Arbetsmarknads- och socialnämnden har enligt beslut av kommunfullmäktige den 21 juni 2017 (§148 STK-2017-501) ansvar för *Riktlinjer för handläggning av försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd för livsföring i övrigt*. I de riktlinjer³ som nämnden beslutade om den 28 november 2017 (ASN-2017-1428), behandlas i avsnittet *Dokument till stöd för handläggningen av ekonomiskt bistånd* viktiga lagar och styrande dokument som i övrigt reglerar rätten till bistånd tillsammans med gällande rättspraxis.

Riktlinjerna för handläggning av försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd för livsföring i övrigt i Malmö stad har aldrig avsett att återge all relevant lagtext eller andra styrdokument. Inom arbetsmarknads- och socialförvaltningen arbetar, med enstaka undantag, socialsekreterare med egen delegation inom ekonomiskt bistånd högskole- eller universitetsutbildade socionomer. Att vara väl förtrogen med relevanta rättskällor och gällande rättspraxis ingår i medarbetarnas och socionomernas yrkeskompetens. Nyanställda socialsekreterare erhåller via förvaltningen en gedigen yrkesintroduktion som omfattar såväl teori som praktisk tillämpning med stöd av mentor/introductory på arbetsplatsen inför att självständigt fatta beslut enligt delegation.

I utredningen kopplad till ärendet om reviderade riktlinjer för handläggning av försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd för livsföring i övrigt (ASN-2019-18178), som har behandlats av arbetsmarknads- och socialnämnden den 17 juni 2020, har aktuellt rättsläge kopplat till nu aktuell fråga belysts. Rättsläget är tydligt i de fall barnet är under 18 år, men skiftande i de fall barnet/ungdomen fyllt 18 år. I förvaltningens förslag om reviderade riktlinjer finns förslag på skrivning

---

² Centrala studiestödsnämnden.

³ Riktlinjer för handläggning av försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd för livsföring i övrigt i Malmö stad.

som grundar sig på aktuellt rättsläge. Föräldrar är alltid försörjningsskyldiga för barn fram till 18-årsdagen och reducering av det bistånd som vårdnadshavare ansöker och beviljas kan ej göras genom medräknande av en fiktiv inkomst av studiebidrag som dragits in på grund av barnets frånvaro i skolan.

I de fall den unge fyllt 18 år, men inte 21 år, och är fortsatt studerande på gymnasieskola ska, som alltid, en individuell behovsprövning göras avseende aktuell ansökan om ekonomiskt bistånd. I en dom från kammarrätten i Göteborg april 2019 (mål nr 5946–18), som berörde en myndig skolungdom under föräldrars försörjningsansvar, angavs i domskälen att det är rimligt att som förutsättning för beviljade av skolungdomens del av försörjningsstödet ställa krav på att hen också deltar i gymnasieutbildningen på sådant sätt att de bidrag som förutsätter sådana studier kan betalas ut. Förvaltningsrätten i Malmö har dock även efter kammarrätten i Göteborgs avgörande gjort annan bedömning i ett ärende där myndig skolungdoms frånvaro i skola lett till reducerad inkomst av studiebidrag och där berörd socialnämnd ej bedömts ha fog att reducera försörjningsstödet med motsvarande summa.

I avvaktan på att tydligare rättspraxis utvecklas avseende gymnasiestuderande ungdomar i ålder 18 till 21 år, som står under föräldrars försörjningsansvar, kommer arbetsmarknads- och socialförvaltningen i ärendet om reviderade riktlinjer för handläggning av försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd för livsföring i övrigt (ASN-2019-18178) föreslå en skrivning med inriktning som ligger i linje med kammarrätten i Göteborgs bedömning i mål 5946-18 när det gäller indraget studiebidrag/underhållsstöd/bostadsbidrag med anledning av ogiltig frånvaro från sina studier.

Sverigedemokraterna särskilt yttrande.

Vänsterpartiet reservation.

Miljöpartiet reservation.

Stadskontorets bedömning

Arbetsmarknads- och socialnämnden har sedan yttrandet skrevs, den 19 november 2020 (§ 251) beslutat om kompletteringen när det gäller avsnittet om studerande, i de av arbetsmarknads- och socialnämnden per den 17 juni 2020 beslutade *Riktlinjer för försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd till livsföring i övrigt*. Avsnittet om eftergymnasiala studier i beslutade riktlinjer stryks för att följa kammarrätten i Göteborgs bedömning⁴ när det gäller indraget studiebidrag/underhållsstöd/bostadsbidrag med anledning av ogiltig frånvaro från sina studier.

Stadskontorets förslag

Med beaktande av arbetsmarknads- och socialnämndens yttrande samt kompletterande uppgift om nya beslutade riktlinjer är förslaget att motionen anses besvarad.

Ansvariga Heléne Norberg Direktör

Daniel Olsson Sektionschef

Andreas Norbrant Stadsdirektör

---

⁴ Mål 5946-18.